Dziś Dodatek Harcerski

Cena egz. 10 gr

KURJER ZACHODNI

»ISKRA«

ROK XXIX | Czwartek 29 grudnia 1938 r. | Nr. 356

Adres Redakcji i Administracji: Sosnowiec, Piłsudskiego 4. Telef.: Red. 61064, Adm. 61073 | P.K.O. 302.712 | Opłata pocztowa uiszczona gotówką

Prenumerata miesięczna z odnoszeniem do domu i przesyłką pocztowa zł. 2.50

Wojska włoskie wtargnęły na terytorium Somali

Zatarg włosko-francuski wchodzi w fazę decydujących rozstrzygnięć

PARYŻ, 28.12. — Prasa francuska bije na alarm, twierdząc, że Włosi szykują się do zajęcia Somali francuskiego oraz portu Dżibutti, łączącego wybrzeże z Addis Abebą. Według doniesień pism lewicowych, Włosi przesunęli już 5 jednostek wojskowych na terytorium francuskie.

Podróżni, przybywający do Somali koleją, twierdzą, że od kilku dni Włosi rozwinęli silną agitację za przyłączeniem francuskiego wybrzeża do Italii. Na wszystkich stacjach kolejowych od Addis Abeby aż do granic terytoriów francuskich, ustawiono **potężne głośniki, które podczas postoju pociągu wykrzykują hasło, nagrane na płytach gramofonowych.**

— Włoskie imperium potrzebuje Dżibutti, aby żyć i oddychać!

Niepokój Francuzów wzrósł jeszcze bardziej, gdy korespondenci angielskich pism również donieśli o koncentracji wojsk włoskich na pograniczu Francji.

Agencja Havasa dementuje pogłoski o przesunięciach włoskich oddziałów wojskowych na granicy Somali. Dementuje również doniesienia pism włoskich jakoby podczas podróży premiera Daladiera na Korsykę i do północnej Afryki miały mu towarzyszyć 28 okręty wojenne.

W Paryżu nawołują do zimnej krwi

Niejasne stanowisko Rzeszy niemieckiej

PARYŻ, 28.12. PAT. — Francuskie czynniki rządowe starają się wywrzeć wpływ na opinię, by zachowywała zimną krew wobec naprężenia między Paryżem a Rzymem, a przede wszystkim starają się wywrzeć nacisk na prasę, by powstrzymała się od podawania alarmujących informacji.

„Petit Parisien" przyznaje, że posterunki włoskie posunęły się ostatnio poza linię demarkacyjną, wytykającą granicę między posiadłościami francuskimi i włoskimi, lecz zaznacza, że granice te właściwie nigdy nie były dokładnie zdefiniowane i dlatego rząd francuski postanowił wysłać obecnie do Somali specjalną misję geograficzną, celem dokładnego ustalenia tych granic.

Jednakże należy zaznaczyć, iż zaprzeczenie urzędowe co do sytuacji w Somali francuskiejż jak również cała kampania prasy, zbliżonej do Quai d'Orsay, przeciwko powodzi fałszywych pogłosek nie zdołała rozproszyć zaniepokojenia opinii publicznej co do sytuacji na wybrzeżu Morza Czerwonego, zwłaszcza że agencja Havasa podaje w dalszym ciągu, informacje o wzmocnieniu załogi wojskowej w Dżibutti.

Nastroje kół, zbliżonych do Quai d'Orsay, o ile chodzi o dalszy rozwój stosunków francusko-włoskich, ujmuje dzisiejszy „Excelsior" — istnieją jakieś objektywne dane, które mogłyby usprawiedliwić niepokój co do dalszego rozwoju stosunków między Paryżem a Rzymem. Rząd francuski zajął zdecydowane stanowisko, iż nie zgodzi się na żadne ustępstwa terytorialne.

Z drugiej strony Niemcy uznały, że nie mają żadnych roszczeń terytorialnych wobec Francji. Wobec tej sytuacji byłoby naprawdę paradoksalnym przypuszczać, by rewindykacje włoskie mogły się zamienić w jakiś ogólno-europejski konflikt.

Jednak optymizm Quai d'Orsay co do neutralnego stanowiska Niemiec nie jest zgoła podzielany przez całą prasę francuską. „Figaro" donosi np. z Londynu, iż angielskie koła polityczne są zdania, iż Trzecia Rzesza poprze w całości aspiracje włoskie na Morzu Śródziemnym i w Somali i że w konsekwencji wizyta marszałka Goeringa w Rzymie będzie miała na celu uzgodnienie właśnie dalszej, wspólnej już taktyki niemiecko-włoskiej.

O ile chodzi o dalszy rozwój stosunków francusko-włoskich — to prasa paryska dopuszcza ewentualność bezpośrednich rokowań między Paryżem a Rzymem celem uregulowania spornych kwestii.

FRANCJA ODPOWIEDZIAŁA NA NOTĘ WŁOSKĄ

PARYŻ, 28.12. — Ambasador Francji w Rzymie, Francois Poncet, złożył wczoraj w pałacu Chigi odpowiedź rządu francuskiego na notę włoską, wypowiadającą umowę z 1935 r. i domagającą się zawarcia nowych umów w afrykańskich sprawach terytorialnych. —

Dalszy ciąg na str. 2-ej

P. Prezydent R. P.

PRZYJMIE ŻYCZENIA NOWOROCZNE DOPIERO W DNIU 8 STYCZNIA

WARSZAWA, 28.12 (PAT). Szef kancelarii cywilnej zawiadamia, że Pan Prezydent Rzeczypospolitej przyjmować będzie życzenia noworoczne w niedzielę dnia 8 stycznia na Zamku Królewskim w Warszawie.

Zwyczaj składania Głowie Państwa życzeń noworocznych w dniu 1 stycznia powodował każdego roku dla składających życzenia liczne niedogodności ze względu na ferie świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku.

Wobec tego Pan Prezydent Rzeczypospolitej zgodził się na przesunięcie w roku bieżącym terminu składania życzeń na Zamku Królewskim w Warszawie na niedzielę dn. 8 stycznia 1939 r.

Jak się dowiadujemy, ten nowy zwyczaj składania życzeń noworocznych Głowie Państwa w ciągu pierwszych dziesięciu dni stycznia będzie stosowany również i w przyszłości.

NA ŁAMACH PRASY

POLSKA I LITWA

„Warszawski Dziennik Narodowy" ocenia dodatnio obecną ewolucję stosunków polsko-litewskich. Nawiązując do zapowiedzi zawarcia traktatu handlowego pomiędzy Polską i Litwą „W. D. N." podkreśla, że Kłajpeda jest naturalnym portem dla całego północno-wschodniego obszaru Polski.

Zachowanie się strony litewskiej dowodzi, że stopniowo, lecz stale zanika nieufność, że nie tylko rząd, lecz szerokie sfery opinii publicznej przekonywują się, że po stronie polskiej istnieje chęć całkowitego poszanowania samodzielności narodu litewskiego, że nie masz (bo być nie może) w Polsce żadnych innych tendencyj, jak pragnienie, ażeby stosunki polsko-litewskie ułożyły się jak najlepiej, ażeby współpraca dwóch narodów mogła objąć wszystkie dziedziny ich życia.

NOWA TEORIA PAŃSTWA

Niemcy narodowo-socjalistyczne wystąpiły z nową teorią państwa, opartą na założeniach etnograficznych, nie tyle narodowych, ile rasowych — pisze „Ilustrowany Kuryer Codzienny". — Tymczasem:

Europa dzisiejsza w swej obecnej postaci jest przede wszystkim tworem historycznym: na ewolucji historycznej oparte są długowiekowe podstawy jej bezpieczeństwa i spokoju. Naruszenie ich musiałoby grozić początkiem zamętu politycznego i anarchii gospodarczej.

Jest rzeczą oczywistą, że przeciw tego rodzaju przebudowie bronić się będą prawie wszyscy. Jak jest rzeczą zrozumiałą, iż Niemcy szukając jakiejś trwałej podstawy dla swojej idei państwowej, zdecydowali się wejść na drogę etnograficzną, tak jest rzeczą jasną, że te państwa, które swoją ideę państwową wybudowały na innych podstawach, będą się tych podstaw trzymać, będą ich bronić i sądząc po wielowiekowych doświadczeniach historycznych, zasady te obronią.

SPRAWA ŻYDOWSKA

„Kurier Poranny" omawia plan pozytywnego rozwiązania kwestii żydowskiej w Polsce, przełożony przez Obóz Zjednoczenia Narodowego w interpelacji sejmowej z 21 bm. i w przemówieniu szefa sztabu OZN płk. Z. Wendy „Kurier Poranny" pisze:

Dotychczasowa akcja dyplomatyczna czynników rządowych poparta została opinią obozu politycznego, który mocen jest oddziaływać w sposób decydujący na stosunki w naszym państwie. Sądzić należy, że zdają sobie sprawę z tego stanu rzeczy zarówno mocarstwa zachodnie, jak i koła żydostwa polskiego i międzynarodowego.

Rozważając znaczenie interpelacji posła gen. Skwarczyńskiego warto zwrócić uwagę, że interpelanci domagają się „niezwłocznego podjęcia energicznej i wszechstronnej akcji" w sprawie zmniejszenia liczby żydów w Polsce, a przy tym przy użyciu „wszelkich dostępnych środków". Sprawa żydowska w Polsce znajduje się bowiem w stanie tak zapalnym, że działać należy szybko i zdecydowanie. Tylko w ten sposób i przy użyciu „wszelkich dostępnych środków" (a jest ich sporo) osiągnie się zamierzony skutek.

W dalszym ciągu „Kurier Poranny" zaznacza: K

Polska, będąc krajem najbardziej zaludnionym, musi też dbać, aby jej interesy emigracyjne na terenie międzynarodowym uwzględnione zostały w dostatecznej mierze. Interpelacja wskazuje, że udział Polski w ogólnej emigracji żydowskiej musi odpowiadać „obciążeniu naszego życia państwowego największą — w porównaniu do innych państw — liczbą żydów".

I wreszcie sprawa sfinansowania emigracji żydowskiej. Jest rzeczą oczywistą, że Polska nie dołoży ani grosza do emigracji żydowskiej. Nie stać nas na takie wydatki, a nawet tgdybyśmy mieli odpowiednie fundusze nie widzimy powodów, dla których należałoby je podarować żydom. Emigracja żydów z Polski musi odbyć się za pieniądze, uzyskane na terenie międzynarodowym przez samych żydów. Dlatego też omawiana tu interpelacja mówi o „międzynarodowych funduszach dla sfinansowania emigracji żydów w Polsce".

NA ŚLĄSKU ZAOLZAŃSKIM

Ks. pos. Józef Berger pisze w cieszyńskim „Dzienniku Polskim", w artykule pt. „Drugie święto godowe w Polsce" (pierwsze Śląsk Zaolzański obchodził w Rzplitej w r. 1918):

Może niejeden ma jeszcze wiele spraw nieuporządkowanych, ale musimy mieć nadzieję, że trudności, które są w czasach takich przewrotów, jakich byliśmy świadkami, zjawiskiem naturalnym, muszą być z biegiem czasu przezwyciężone.

Dla wielu już się poprawiło! Wielu naszych ludzi znalazło to, czego potrzebowali, a czego nie mieli w czasach czeskich. Wielu z naszej młodzieży znalazło i posady i spokojny byt. Inni jeszcze czekają, lecz jak nas zapewniano z poważnych stron, przyjdzie czas, gdy dla wszystkich znajdzie się i praca i chleb.

Obowiązkiem nas wszystkich jest dążyć do tego, aby na Śląsku było wszystkim dobrze. Wiemy, że władze mają jak najlepszą wolę i szczere pragnienie, aby zlikwidować wszystkie niedomagania.

Francja odpowiedziała na notę włoską

Dokończenie ze str. 1-ej

Rząd francuski stoi na stanowisku, że umowa jest nadal ważna.

Choć tekst odpowiedzi francuskiej nie został dotychczas ogłoszony, to jednak wiadomo, że Paryż

domaga się potwierdzenia nietykalności obszarów francuskich;

stwierdza, iż przywileje, przyznane Włochom w Tunisie w r. 1935 stanowią maksimum francuskich ustępstw dopuszcza możliwość drobnych zmian granicznych w wypadku oczywistej konieczności;

wyjaśnia, że sprawa Kanału Sueskiego może być omawiana w ramach stosunków włosko-egipskich;

dopuszcza możliwość porozumienia w sprawie eksploatacji kolei Dżibuti — Addis Abeba oraz w sprawie interesów włoskich w porcie Dżibutti.

Teraz Francja czeka na odpowiedź Włoch, nie wiedząc, czy wyjaśnienie Francji i obietnica drobnych ustępstw wystarczy rosnącemu wciąż w siłę Imperium włoskiemu.

WOJSKA WŁOSKIE

na terytorium francuskim

Polityczny korespondent „Daily Expressu" dowiaduje się, że rząd brytyjski śledzi uważnie wypadki we francuskim kraju Somali i zażądał sprawozdań od swych przedstawicieli dyplomatycznych.

Dziennik twierdzi dalej, że lord Halifax w koniecznym wypadku oświadczy rządowi włoskiemu, iż Anglia pospieszy Francji z pomocą. Jest możliwe że podróż Chamberlaina i Halifaxa do Rzymu zostanie odwołana.

Paryski korespondent „Daily Mail" pisze o propozycjach, w myśl których Anglia i Francja, w odpowiedzi na roszczenia włoskie, porozumieją się na temat współpracy floty w zatoce Adeńskiej.

„Daily Telegraph" pisze: „W Londynie nie otrzymano jeszcze urzędowej wiadomości, że wojska włoskie wtargnęły na 30 km. w głąb terytorium francuskiego w kraju Somal.".

Ubój rytualny na Litwie

ZOSTANIE ZNIESIONY PO NOWYM ROKU

KOWNO, 28.12 (PAT). „Łajkas" donosi, że wkrótce po Nowym Roku zostanie opracowany przez radę ministrów projekt ustawy, znoszącej ubój rytualny.

ZGON

DOMINIKA RADZIWIŁŁA

KRAKÓW, 28.12. PAT. W Balicach pod Krakowem zmarł dzisiaj w 86-tym roku życia Dominik ks. Radziwiłł.

Pogrzeb odbędzie się 30 bm. w grobach rodzinnych na cmentarzu parafialnym w Morawicy.

Min. Beck w czerwcu 1937 r.

PRZEWIDYWAŁ KLĘSKĘ CZECHOSŁOWACJI

K. Wrzos zamieszcza w „IKC" obszerny artykuł o polskiej polityce zagranicznej. Nie powtarzając historycznej części tych wywodów, warto jednak zacytować jeden epizod dotyczący Czechosłowacji, — który przytacza p. Wrzos.

Płk. Józef Beck wiedział, że Czechosłowacja wcorajsza nie miała racji bytu. W czerwcu r. 1937, gdy wracał z Bukaresztu, dokąd towarzyszył P. Prezydentowi R. P., powiedział mi:

— Czechosłowacja! Czechosłowacja, jako karykatura monarchii austriacko-węgierskiej (bez Habsburgów) nie utrzyma się dłużej niż półtora roku!

Powyższa rozmowa miała miejsce w czerwcu 1937 r. Termin półtoraroczny, jak widać więc, okazał się zbyt długi.

Krwawe prowokacje

Bojówki czeskie obrzuciły granatami

polskich strażników granicznych

CIESZYN, 28. 12. (tel. wł.) Na przejściu granicznym Podlesie — Michałkowice w powiecie frysztackim we wtorek o godz. 22.30 rzucono granaty i ostrzeliwano z karabinów polskie placówki graniczne, wskutek czego zranieni zostali dwaj strażnicy z placówki Rychwałd: Bernard Wilkowski i Paweł Nowak. Rannych odstawiono do szpitala w Orlowej.

Poza tym raniony został posterunkowy Paweł Chudy z post. Rychwałd.

Przeprowadzono natychmiast wizję lokalną i dochodzenie, które wykazało ponad wszelką wątpliwość, że napadu dokonano ze strony czeskiej. Wskazują na to ślady, prowadzące od czeskich placówek granicznych w kierunku Polski.

Niebywała afera w Budapeszcie

Znakomity lekarz włamywaczem i złodziejem

Kradł nie dla zysku, lecz dla... emocji

BUDAPESZT, 28.12. (tel. wł.) W Budapeszcie wielką sensację wywołało aresztowanie znanego chirurga budapeszteńskiego dr. Erwina Wiesera, stojącego pod zarzutem dokonywania szeregu kradzieży z włamaniem.

Dr. Wieser cieszył się w kołach towarzyskich Budapesztu wielkim poważaniem oraz sławą uzdolnionego chirurga, a zarazem uznawano go jako bogatego człowieka.

W toku dochodzeń ujawniono, że lekarz po nocach **dokonywał włamań do mieszkań i will bogatych ludzi, okradając ich z kosztowności i ukrywał cały łup, którego wartość sięga kwoty kilkuset tysięcy pengo, w podziemiach swego domu.**

Ponieważ w ostatnim czasie zanotowano większą ilość kradzieży z włamaniem a włamywaczy mimo energicznych poszukiwań nie można było ująć, poddano wszystkie wille w mieście ścisłej obserwacji.

W ciągu kilku ostatnich nocy zauważono kilkakrotnie, że w pobliżu mieszkań, które zostały okradzione, każdorazowo znajdował się na ulicy samochód osobowy ze znakiem t. zw. „węża Eskulapa" (oznaką lekarską). W czasie dalszych dochodzeń ustalono, że był to samochód dr. Wiesera.

Jeden z inspektorów policji, korzystając z tego, że tak lekarz, jak i jego asystentka, sekretarka oraz służba domowa bawiły w nocy poza domem, — **włamał się do piwnicy lekarza, gdzie ku swemu wielkiemu zdumieniu znalazł w licznych skrzyniach skrupulatnie zapakowane i posegregowane złote i srebrne zegarki, broszki, srebrne nakrycia stołowe i inne kosztowności.**

W godzinę później aresztowano lekarza wracającego właśnie wraz ze swą służbą z włamania.

Podczas śledztwa dr. Wieser oświadczył, że cały łup, który zdołał zagrabić w ciągu roku znajduje się nienaruszony w piwnicy. On sam dopuszczał się kradzieży nie dla jakichś korzyści osobistych lecz dla emocji.

Proces przeciw niemu odbędzie się w najbliższych dniach.

Czesi zerwali godła

Z KONSULATU R. P. W MORAWSKIEJ OSTRAWIE

PRAGA, 28.12. PAT. W związku z zerwaniem przez nieznanych sprawców godła państwowego z gmachu konsulatu Rzplitej w Morawskiej Ostrawie, — poseł R. P. w Pradze dokonał dnia 27 bm. w ministerstwie spraw zagranicznych demarche, żądając przeprowadzenia surowego śledztwa i ukarania winnych oraz udzielenia satysfakcji.

Na skutek tej interwencji dyrektor policji w Morawskiej Ostrawie zjawił się osobiście z przeproszeniem w konsulacie R. P. w Morawskiej Ostrawie.

Śledztwo prowadzone przez władze czeskie jest w toku.

Gdy rok dobiega końca...

ZRÓBMY RACHUNEK

zysków i strat w gospodarstwie narodowym

Rok 1938 dobiega końca...

Podsumowanie wyników, osiągniętych na polu gospodarczym, jest na ogół dość łatwe, każdy bowiem może stwierdzić na podstawie osobistej obserwacji, że był to rok pomyślny. Toteż podane niżej liczby są tylko szczegółową ilustracją i potwierdzeniem powszechnego na tę sprawę poglądu.

Jest przede wszystkim faktem dodatnim utrzymanie równowagi budżetowej. I to w roku, w którym istniały specjalnie trudne okoliczności zewnętrzne (marzec i wrzesień), a spadek cen płodów rolnych nie może być zaliczony do faktów dodatnich dla skarbu.

Następnym z kolei plusem jest wzrost produkcji przemysłowej. Przeciętny roczny wskaźnik tej produkcji podniósł się o 7 proc., przy czym w poszczególnych działach wzrost ten przedstawia się następująco:

górn. naftowe	1
górn. cynku i ołowiu	1
przemysł drzewny	2
hutnictwo żelazne	4
przemysł włókienniczy	4
przemysł odzieżowy	4
przemysł mineralny	5
przemysł poligraficzny	6
górnictwo węglowe	7
przemysł chemiczny	7
gaz ziemny	8
przemysł papierniczy	8
sole potasowe	8
przemysł spożywczy	10
energia elektryczna	10
ruda żelazna	12
przem. metalowy i maszyn.	13
przem. elektrotechniczny	20
sól kamienna i warzona	22

Charakterystyczny dla rozwoju koniunktury w przemyśle zbyt węgla przemysłowego podniósł się o 11 proc., ładunki kolejowe zwyżkowały o 10 proc., a suma wystawionych weksli (odpowiednik obrotów handlowych) podniosła się o 15 proc.

Dwa są tylko wyjątki:

hutnictwo cynkowe	— 1%
przemysł skórzany	— 2%

Popsuł się nieco bilans handlowy, kiedy bowiem eksport wzrósł o 4, import zmalał o 5 proc.

Ceny spadły o 5 proc., co by dowodziło pogorszenia się koniunktury.

Wzrost produkcji przemysłowej i przywozu oraz równowaga budżetowa są tego zaprzeczeniem. Pogorszeniu uległ jedynie stosunek cen artykułów rolnych do cen artykułów przemysłowych: tzw. nożyce z 17 pkt (1937 r.) wzrosły do 21 p kt. (1938 r.).

Natomiast płace realne robotników zwyżkowały o 7 proc.

W wyniku dwukrotnych perturbacji na rynku zmniejszyły się o 10 proc. wkłady wszelkiego typu.

Za to podniosły się o 6—35 proc. kursy papierów wartościowych, a kredyty krótkoterminowe wzrosły o 5, długoterminowe zaś o 7 proc.

W sumie rok 1938 dał polskiemu gospodarstwu narodowemu dalsze okrzepnięcie i nowe zdobycze.

Emil Vandervelde

wódz socjalistów

Kiedy przed miesiącem wódz socjalistów belgijskich Emil Vandervelde, czerwony z gniewu i oburzenia, gwałtownie zaatakował w parlamencie swego dawnego ucznia i pupila premiera Spaaka za nawiązanie stosunków dyplomatycznych z rządem gen. Franco — przyjaciele wodza II Międzynarodówki szeptali z przerażeniem:

— Le Patron zapomina, że nie wolno mu się denerwować, le Patron nie powinien tak bardzo przejmować się sprawami polityki.

Nestor socjalizmu belgijskiego, zwany przez swych współpracowników „patron", szefem, cierpiał na daleko posuniętą chorobę serca. Od kilku już lat solennie obiecywał swym lekarzom i małżonce, że wycofa się z życia politycznego. Liczył przecież 72 lata, a już jako 16-letni chłopiec należał do partii. Krążyły uporczywe pogłoski, że zamierza przenieść się na stałe na południe, do Cannes.

Ciężko jednak przychodziło b. ministrowi spraw zagranicznych rozstanie z partią, terenem swej 52-letniej działalności politycznej — odkładał z dnia na dzień termin ostatecznego wycofania się w zacisze domowe. Tym ciężej, że jak twierdzą wtajemniczeni, Vandervelde zdawał sobie sprawę z niepowodzenia, z bankructwa dzieła, któremu poświęcił tyle energii, zapału i talentu.

Jego uczeń Spaak, pupil, nadzieja partii socjalistycznej, poszedł „na prawo", zdradził swych nauczycieli i II Międzynarodówkę, odżegnał się od dogmatów marksizmu.

Z każdym dniem pogłębiał się rozdźwięk między pokoleniem Spaaka a pokoleniem Vandervelde.

Rozumiał to doskonale Vandervelde, rozumiał, że odchodząc zostawia partię bez następcy, który poprowadzi ją dawnym utartym szlakiem, że po jego odejściu zwyciężą młodzi reformatorzy, że opozycja przeciw Spaakowi będzie coraz słabsza. Tu tkwi tragedia Emila Vandervelde'a, który bardzo bolał z tego powodu — poświęcił przecież sprawie socjalizmu całe życie.

Ociągał się więc z przejściem na emeryturę, łudził się, że uda mu się powstrzymać nieuchronny rozwój wydarzeń. Przecenił swe siły.

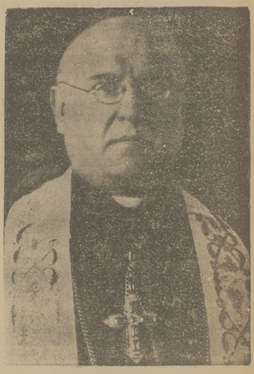
Emil Vandervelde urodził się w Brukseli jako syn bogatego kupca. Już w szkole średniej pasjonuje go polityka. W 1885 roku należy do współtwórców belgijskiej partii socjalistycznej.

Po ukończeniu studiów prawniczych, praktykował jako adwokat. Występował w procesach politycznych. Zdobył sobie rozgłos i sławę.

W1914 roku został po raz pierwszy mianowany ministrem. W 4 lata później był delegatem Belgii na konferencji pokojowej, położył podpis pod traktat wersalski.

W 1925 roku kongres wybrał go przewodniczącym II Międzynarodówki. Kilkakrotnie piastował urząd ministra spraw zagranicznych.

Licząc 60 lat ożenił się z lekarką belgijską panną Beekman.



CIĘŻKA CHOROBA J. EM. KS. KARDYNAŁA KAKOWSKIEGO

Reprodukujemy podobiznę J. Eminencji ks. kardynała Aleksandra Kakowskiego, arcybiskupa metropolity warszawskiego, który ciężko zaniemógł.

Partia komunistyczna rozwiązana

W CZECHACH I NA MORAWACH

Rząd czesko-słowacki na podstawie nowego rozporządzenia o partiach politycznych rozwiązał czesko-słowacką partię komunistyczną w Czechach i na Morawach.

Rozporządzenie to w swych skutkach prawnych pociąga za sobą m. in. pozbawienie mandatów komunistycznych członków ciał ustawodawczych i samorządowych. W skład izby poselskiej parlamentu czesko-słowackiego z ramienia partii komunistycznej wchodziło 16 posłów, zaś w radzie miejskiej Pragi na 100 radnych zasiadało 17 komunistów.

W motywach zarządzenia rząd praski podkreśla, iż działalność partii komunistycznej stała w sprzeczności z dobrem powszechnym.

Rzesza przedłuża czas pracy

DO 10 GODZIN NA DOBĘ DLA „PILNYCH I KONIECZNYCH ROBÓT".

1 stycznia 1939 r. wchodzi w życie dekret, w myśl którego czas pracy w Niemczech może być przedłużony do 10 godzin, a nawet w razie potrzeby więcej. Dekret teoretycznie utrzymuje zasadę 8-godzinnego dnia pracy, przewiduje jednak, że robota koniecznych i pilnych ze względu na interes publiczny prac może być przedłużona nawet ponad 10 godzin. Rozporządzenie to obejmuje także robotników, pracujących w niebezpiecznych lub niezdrowych warunkach.

W zupełnie szczególnych wypadkach pracodawca może żądać od robotnika pracy przez 16 godzin w ciągu doby, ale tylko raz na 3 tygodnie i pod warunkiem zapewnienia robotnikowi w tygodniu, w którym przez jeden dzień pracował w ciągu 16 godzin, 2-ch 24 godzinnych przerw w pracy, to znaczy — obok niedzieli drugiego wolnego dnia.

Celem zarządzenia jest załagodzenie silnemu brakowi robotników we wszystkich działach przemysłu i handlu.

Młodzież sięga po pracę

Badania Instytutu Spraw Społecznych

Udział młodzieży w wieku od 15 do 24 lat wśród ludności zdolnej do pracy — wynosi w Polsce 32,8% i jest, po ZSRR i Bułgarii trzecim pod względem wielkości odsetkiem młodzieży na całym świecie.

Z tego też względu zagadnienie młodzieży, jej pracy i bezrobocia, jest ważne w Polsce nie tylko dlatego, że okres młodości jest tym stadium rozwojowym który decyduje o dalszych losach człowieka i społeczeństwa, ale również i dla tego, że młodzież ta, to prawie 1/3 część ogólnej liczby ludności zdolnej do pracy.

Aby ustalić niezbędny w Polsce program polityki społecznej w zakresie zatrudniania młodzieży, należy przede wszystkim poznać dobrze aktualne warunki jej pracy, zorientować się, jaka jest ilość wolnych miejsc pracy w istniejących warsztatach pracy, oraz ilość rąk, które po pracę tę sięgają. **Takim właśnie badaniom sytuacji młodzieży w Polsce, jej wchodzenia na rynek pracy, możności znalezienia pracy, rodzaju tej pracy, braku pracy w mieście i na wsi — poświęcone zostały studia Instytutu Spraw Społecznych, zebrane w wydanej ostatnio publikacji „Młodzież sięga po pracę".**

Wnioski, jakie można wyciągnąć z tej pracy nie są niestety optymistyczne, tym bardziej jednak wymagają one poważnych rozważań i szukania środków dla zaradzenia złu.

W warunkach obecnych sytuacja młodzieży na rynku pracy jest bardzo trudna. Ogromne bezrobocie panuje w jej szeregach, częściowo w postaci braku pracy wskutek utraty posiadanego już zajęcia, przede wszystkim jednak w postaci coraz bardziej wydłużających się okresów poszukiwania pierwszego zajęcia.

Jednym z czynników, który wpłynął na wzrost bezrobocia młodzieży — jest ostatni kryzys gospodarczy, którego skutki nie przeminęły, mimo przeminięcia samego kryzysu. Jeśliby bowiem nawet zatrudnienie powróciło w całości do dawnych rozmiarów, to na rynku pracy pozostałby niezatrudniony cały przyrost ludności z lat kryzysowych. W rezultacie, mimo poprawy koniunktury, pozostaje na rynku wielka armia bezrobotnych, która dotąd konkuruje z wchodzącą na rynek młodzieżą.

Równocześnie zaś zadecydował o przedłużeniu trwania skutków kryzysu wielki przyrost sił zdolnych do pracy: wstępowanie na rynek pracy zwiększonych powojennych roczników młodzieży. Nacisk młodzieży na rynek pracy będzie w najbliższych latach wzrastać. W chwili obecnej liczba osób zdolnych do pracy wzrasta corocznie o 300 tysięcy, już po uwzględnieniu zastępowania przez młodzież powstającego corocznie ubytku sił wskutek śmierci, starości itp. W takiej więc liczbie — 300 tysięcy — powstawać powinny corocznie nowe miejsca pracy, aby bezrobocie nie rosło w tej czy innej formie.

Sytuację na rynku pracy w Polsce pogarsza stan gospodarczy wsi, nadmiar rąk roboczych, 30-toprocentowa armia „zbędnych" rąk roboczych, wśród których młodzież od 14 do 24 lat stanowi przeszło 50%. Młodzież ta stanowi konkurencję dla młodzieży miejskiej, nie znajdującej również dostatecznej ilości miejsc pracy, **ale sytuacja jej jest tym gorsza, że stanowi ona element najmniej przygotowany, nie posiadający nie tylko wykształcenia zawodowego, ale i ogólnego, znaczna bowiem część tej młodzieży nie kończy nawet niżej postawionej na wsi szkoły powszechnej.**

Ale i ta część młodzieży, która znajduje pracę, pracuje w warunkach ciężkich, większość jej bowiem znajduje zatrudnienie w drobnych, prymitywnych warsztatach, pracuje za wyjątkowo nędzne wynagrodzenie. Do przemysłu dostaje się nieznaczna część młodzieży, tym bardziej, że dotychczas jeszcze działają skutki kryzysu: duży napór dorosłych bezrobotnych, **których można zatrudnić za niską stawkę płacy, i którzy w ten sposób konkurują zwycięsko z pracą młodzieży nawet na tych stanowiskach, które przed kryzysem były zajmowane przez młodzież.**

Jako ostateczne wnioski stawia Instytut konieczność zasadniczej przebudowy życia gospodarczego w Polsce, uprzemysłowienie, zwiększenie się owej lepszej części aparatu wytwórczego, a równocześnie szybkie podnoszenie poziomu wykształcenia szerokich mas młodzieży, jest bowiem rzeczą wiadomą, że młodzież, kończąca szkoły zawodowe łatwiej znajduje pracę

Rzeczywisty przyrost izb lekcyjnych

Od szeregu lat w budżecie Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego figuruje suma zł. 50.000 jako „zasiłek na budowę szkół powszechnych". Skromna ta suma symbolizować ma zapewne ideę współdziałania państwa z samorządem w dziale budowy szkół powszechnych — innego znaczenia niż symboliczne przypisać jej nie można. Realnie suma ta wystarczyć może na zbudowanie 5—6 izb lekcyjnych, czyli budynku szkolnego dla szkoły II stopnia.

Szkoły powszechne buduje się dziś częściowo za pieniądze samorządów terytorialnych — które są do tego ustawowo zobowiązane — a częściowo, i to bodaj w większej części, ze składek społeczeństwa, z ofiarności publicznej. W tym stanie rzeczy, oczywiście, trudno mówić o zadawalającym rozwiązaniu tego wielkiego problemu. Potrzeba nam bowiem dla zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w tej dziedzinie około 40.000 — 50.000 nowych izb lekcyjnych, buduje się zaś rocznie około 3.000 — 3.500 izb, z czego zresztą tylko część uważać można za rzeczywisty przyrost.

Nowozbudowane izby lekcyjne w znacznej części zużytkowane być muszą na zastąpienie izb dotychczas użytkowanych ale nie nadających się do użytku szkolnego. Tak np. w ciągu trzyletniego okresu — od r. 1933-34 do 1936-37 — wycofano z użytkowania, skromnie licząc, około 3.400 izb lekcyjnych nieodpowiednich. W tym samym czasie zbudowano około 8.000 nowych izb — ponieważ jednak około 3.400 musiało być zużytkowane na zastąpienie izb użytkowanych, zatem rzeczywisty przyrost liczby izb wyniósł zaledwie około 4.600 izb.

Przyjmując zgodnie z powyższymi danymi, że około 40 proc. corocznego przyrostu liczby izb obracane jest na zastąpienie ubytku, spowodowanego wycofywaniem izb nieodpowiednich, stwierdzimy, że w roku bieżącym — który dał rekordową w porównaniu z latami poprzedniemi liczbę 8.600 nowo zbudowanych izb — ogólna liczba izb zwiększyła się w ostatecznym bilansie tylko o jakieś 2.100 — 2.200 izb. Gdyby takie tempo budownictwa szkolnego i przyrostu liczby izb miało być utrzymane nadal, należałoby się spodziewać całkowitego zaspokojenia obecnych potrzeb szkolnictwa dopiero za dwadzieścia kilka lat. A trudno oczekiwać wydatniejszego przyśpieszenia tempa budownictwa, dopóki główny ciężar tej akcji spoczywać będzie na ofiarności publicznej.

Jeśli mamy rzeczywiście w najbliższym czasie nadrobić fatalne zaniedbanie polityki oświatowej z lat t. zw. kryzysowych, jeśli chcemy osiągnąć pełną realizację nauczania powszechnego w ciągu kilku lat — musimy symboliczną cyfrę 50.000 zł. na budowę szkół powszechnych w budżecie Min. WR i OP. podnieść tak, aby zyskała ona wartość realną.

NIEDOSTATECZNY STAN BUDOWNICTWA SZKOLNEGO

Potrzeby budownictwa szkolnego są u nas bardzo duże. Szkoły średnie i zawodowe w wielu miejscowościach mieszczą się w lokalach wysoce nieodpowiednich, a przecież narastające konieczności powstawania nowych państwowych szkół średnich i wyższych wymagają powstawania nowych gmachów szkolnych. Największe jednak potrzeby w tej dziedzinie istnieją w szkolnictwie powszechnym. Szkolnictwo powszechne posiadało w r. 1936-37 — 70.168 izb lekcyjnych, w tym 46.958 w budynkach własnych i 23.210 w budynkach wynajętych. Do całkowitego zaspokojenia potrzeb należy wybudować 45.000 nowych izb lekcyjnych.

Min. WR. i OP. opracowało czteroletni plan budownictwa szkolnego. W planie tym przewidziano na budowę szkół 111.000.000.

JEŻELI SYLWESTER, TO TYLKO W „SAVOY'U"

KRONIKA ZAGŁĘBIA

KALENDARZ DNIA

29 Grudzień — **Czwartek**

Tomasza, Dawida
Słowiańskie: Gosława bł.
Słońca wsch. 7,46, zach. 15.30
Księżyca wsch. 10,46, z. 23,56

HISTORIA PODAJE:
1532 Zmarł kanclerz Krzysztof Szydłowiecki.
1608 Zmarł poeta Sebastian Klonowicz.
1918 Pierwszy pobór do wojska polskiego.

PRZYSŁOWIA:
Na św. Tomasz dzień się z nocą sili.
Mniej nocy, więcej dnia będzie po Anieli.

—oOo—

Kina w Sosnowcu grają dziś

ZAGŁĘBIE: „Rena"
EDEN: „Brawura".
PATRIA: „Paweł i Gaweł".

—oOo—

Dyżury aptek w Sosnowcu

Dziś dyżury nocne pełnią następujące apteki:
W. Dawiskibowej — ul. Piłsudskiego 18
G. Kupferbluma — ul. Nowopogońska 25
H. Rogowskiego — ul. Małachowskiego 12

—oOo—

Subsydia dla nauczycieli
SZKÓŁ ZAWODOWYCH

Z budżetu specjalnego Izba Przem.-Handl. sosnowiecka postanowiła udzielać subsydia nauczycielom szkół zawodowych, wyjeżdżających na studia za granicę.

Subsydia udzielane będą tylko nauczycielom z terenu woj. kieleckiego.

—oOo—

× „SYLWESTER OCHOTNIKA". Zarząd Związku b. ochotników oddział w Sosnowcu urządza w dniu 31 bm. o godz. 21 w salach Domu Społecznego, ul. Żytnia 10 zabawę sylwestrową pod nazwą „Sylwester Ochotnika", na którą zaprasza członków, ich rodziny i sympatyków Związku. Zaproszenia wydaje sekretariat od godz. 16 do 20 codziennie.

Teatr miejski w Sosnowcu

Dziś 29 bm. o godz. 20,30 nieodwołalnie ostatni raz arcydzieło Jose Zorrilli „DON JUAN". Świetna gra całego zespołu, wspaniałe dekoracje F. Krassowskiego i efektowne kostiumy składają się na imponującą całość. Bilety wcześniej do nabycia w firmie W. Czechowski.

CHÓR DANA W TEATRZE MIEJSKIM

W piątek dnia 30 bm. o godz. 20.30 wystąpi po wielkich triumfach w Ameryce tylko jeden raz niezrównany Chór Dana z zupełnie nowym niezwykle urozmaiconym programem. Jako soliści wystąpią Hanka Brzezińska i Adam Wysocki. Bilety wcześniej do nabycia w firmie W. Czechowski.

WESOŁY WIECZÓR SYLWESTROWY W TEATRZE MIEJSKIM

W sobotę dn. 31 bm. dwa przedstawienia wielkiej rewii sylwestrowej pt. „WSZYSTKIEGO PO TROCHU..." z udziałem całego zespołu. Początek o godz. 21,30 i 23,45. Bilety wcześniej do nabycia w firmie W. Czechowski. Uwaga! Bilety ulgowe i kredytowane nie ważne.

—oOo—

Teatr w Katowicach

Czwartek 29 bm. godz. 20 — „Lato w Nohant"
Piątek 30 bm. godz. 20 — „Lato w Nohant"
Sobota 31 bm. godz. 19 — „Jan" (dla studiowni „Batory")
Sobota 31 bm. godz. 23 — Wielka Rewia Sylwestrowa pt. „Jak się bawić, to się bawić"

„JAK SIĘ BAWIĆ TO SIĘ BAWIĆ"

Niezwykłą niespodziankę gotuje teatr na wieczór Sylwestrowy w sobotę dnia 31 bm. o godz. 23 w nocy w postaci wesołej rewii, na którą złożą się monologi, skecze, numery taneczne, tańce i szereg przezabawnych scen rewiowych. Rewie teatru cieszą się od lat kilku zasłużoną sławą, obecna zaś swym rozmachem przyćmi wszystkie dotychczasowe. Nic dziwnego, że zainteresowanie u publiczności jest ogromne, co zapewnia 100 proc. frekwencję.

—oOo—

PRACZKI SĄ SPECJALISTKAMI

i skoro dają pierwszeństwo znanemu mydłu „Kołłontay z pralką", musi ono być faktycznie bardzo dobrem.

Przed wprowadzeniem ograniczeń
DLA NOWYCH LEKARZY

Opracowywane są przepisy wykonawcze do noweli o pracy lekarskiej, uchwalonej podczas ubiegłej sesji sejmowej. Przepisy te określają szczegółowo jak praktykować mają w miejscowościach wiejskich młodzi lekarze w ciągu lat dwóch. Równocześnie opracowana zostanie przez Ministerstwo opieki społ. lista miejscowości liczących poniżej 5000 mieszkańców, gdzie odbywać należy praktykę wiejską. Ograniczenia dla nowych lekarzy zastosowane będą począwszy od dnia 31 marca 1939 roku.

—oOo—

× AKCJA ZADRZEWIANIA DRÓG. W Zw. Powiatów R. P. w Warszawie odbyła się konferencja rzeczoznawców w sprawie akcji zadrzewiania dróg, prowadzonej przez powiatowe związki samorządowe. Na konferencji wygłoszono szereg referatów, po czym wyłoniono komisję dla przygotowania projektu od powiedniego doboru drzew i krzewów dla zadrzewień drogowych. Opracowany projekt przesłany zostanie do zatwierdzenia Ministerstwu komunikacji.

Uprzejmość wobec interesantów
OBOWIĄZUJE NA KOLEJACH

Władze kolejowe zwróciły uwagę na skargi publiczności na niewłaściwe zachowanie się urzędników na kolejach w stosunku do pasażerów. W związku z tym dyrekcje PKP wydały okólnik, w którym przypominają, iż urzędników kolejowych cechować winna uprzejmość i takt wobec pasażerów. W wypadkach dużego tłoku na PKP należy zawczasu otwierać okienka do sprzedaży biletów i odpowiednio do potrzeb zwiększać ich ilość.

—oOo—

Kontyngent adwokatów
I APLIKANTÓW

Minister sprawiedliwości Grabowski zakomunikował naczelnej radzie adwokackiej wysokość kontyngentów ustalonych dla poszczególnych Izb w całym kraju.

W całym kraju wpisanych będzie na listy adwokatów i aplikantów adwokackich w terminie do 15 stycznia 1939 roku 68 nowych adwokatów i 22 nowych aplikantów adwokackich.

Największa ilość nowych adwokatów wpisana będzie w warszawskiej Izbie adwokackiej, gdzie przewidziano kontyngent dla 33 adwokatów i 5 aplikantów.

—oOo—

× ZABAWA SYLWESTROWA NA POGONI. Tradycyjnym zwyczajem zarząd Związku Metalowców Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w Sosnowcu urządza w dniu 31 bm. zabawę Sylwestrową w sali własnej i sali kina „Casino" znajdujące się w domu Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w Sosnowcu przy ul. Mariackiej 1. Do tańca przygrywać będą dwa zespoły orkiestr jazz-band.

× „BAL SYLWESTROWY" W BĘDZINIE. T-wo sport. Sarmacja i Komitet budowy stadionu w Będzinie urządza w sobotę dnia 31 bm. o godz. 21,30 w salach gimnazjum koedukacyjnego im. M. Kopernika w Będzinie IV tradycyjny „Bal Sylwestrowy". Pięknie dekorowana sala, doborowa orkiestra, karczma z muzyką ludową, tani i smaczny bufet, kotylion i wiele niespodzianek, jakie doświadczeni gospodarze przygotowują, dają zapewnienie, że goście mile i beztrosko spędzą noc sylwestrową.

× Z ZWIĄZKU OCHOTNIKÓW A. P. W STRZEMIESZYCACH. Zarząd oddziału zawiadamia wszystkich członków że z rozkazu zarządu głównego zostało wyznaczone nadzwyczajne zebranie członków w dniu 1 stycznia o godz. 10 w lokalu własnym. Na zebraniu będą omawiane bardzo ważne sprawy i odczytane rozkazy zarządu głównego. Jednocześnie zarząd nadmienia, że zwyczajne walne zebranie odbędzie się w dniu 6 stycznia o godz. 10 przy udziale członków zarządu głównego. Przybycie tak w dniu 1 jak 6 stycznia 1939 roku obowiązuje wszystkich członków oddziału.

O stosowanie liberalnej polityki przy zarobkowym przewozie towarów

Projekt Izby przemysłowo-handlowej w Sosnowcu

Izba przemysłowo - handlowa w Sosnowcu opracowała projekt wystąpienia do Ministerstwa Komunikacji w sprawie zarobkowego przewozu osób i towarów, który ponadto będzie włączony do memoriału Związku Izb w sprawie motoryzacji kraju.

Wobec niemożności zacytowania — wspomnianego projektu w całości, ze względu na jego rozmiary, ograniczamy się jedynie do podania niejako dyspozycji, na jakich wystąpienie Izby zostało oparte i to głównie w odniesieniu do zarobkowego przewozu towarów, bowiem w zakresie zarobkowego przewozu osób, Izba żadnych zasadniczych zmian nie proponowała.

Zdaniem Izby, jedynym i właściwym rozwiązaniem zagadnienia zarobkowego przewozu towarów byłoby **stosowanie polityki liberalnej, polegającej na swobodzie kursowania po całym kraju**, a więc tym samym odenwanie się całkowicie i bez reszty od systemu koncesji liniowych, bądź obszarowych, które — jak to wykazało długoletnie doświadczenie — nie wytrzymały próby życia.

Warunkiem uzyskania koncesji winno być posiadanie taboru o tonażu co najmniej 12 tonn, posiadanie odpowiedniego kapitału, pozwalającego na prawidłowe funkcjonowanie przedsiębiorstwa, posiadanie przez koncesjonariuszy, a w wypadku istnienia spółki, przynajmniej przez jednego ze wspólników **odpowiedniego przygotowania fachowego**, wreszcie **posiadanie odpowiednich kwalifikacyj moralnych.** Jednym z dalszych wymogów i warunków przy udzielaniu koncesji winno być stosowanie — w miarę możliwości — **zasady scalania przedsiębiorstw oraz tworzenia wspólnych biur ekspedycyjnych towarów**, — czyli t. zw. punktów zbiorczych na szlakach przewozowych.

Celem zapewnienia należytej kontroli nad zarobkowym przewozem towarów i usunięcia nielojalnej konkurencji — winny w odniesieniu do zarobkowego przewozu towarów znaleźć zastosowanie **listy przewozowe typu skróconego** w miejsce dotychczasowych kwitariuszy, taryfa minimalna, określająca wysokość wynagrodzenia za przewóz towarów, wreszcie należy przewidzieć przymus prowadzenia prawidłowych ksiąg handlowych.

Koncesje na zarobkowy przewóz towarów winno wydawać na okres do lat **6-ciu Ministerstwo Komunikacji,** po uprzednim zasięgnięciu opinii Izby przemysłowo-handlowej oraz Urzędu wojewódzkiego.

Ze względu na krótki termin pozostający do wprowadzenia nowych zasad w życie, ważność dotychczasowych koncesyj winna być przedłużona do dnia 30 czerwca 1939 r.

Kurs obrony przeciwkolotniczo - gazowej

DLA RADIOSŁUCHACZY

Konieczność spopularyzowania zagadnień obrony przeciwlotniczo-gazowej i konieczność zapoznania wszystkich z zasadami tej obrony wzrasta z dnia na dzień. Wzrastają w tym zakresie również wymagania państwa w stosunku do obywateli.

Dlatego Polskie Radio daje swym abonentom możność łatwego zaznajomienia się z obroną przeciwlotniczo-gazową, przeznaczając na to trzy audycje miesięcznie. Ten informacyjny kurs dla radiosłuchaczy rozpocznie się 29 bm. o godz. 14.20. Obejmie on 10 lekcji a ponadto kilka audycji poświęconych odpowiedziom na pytania słuchaczy. Od 29 bm. lekcje nadawane będą w drugi i czwarty czwartek każdego miesiąca o godz. 14.20 do 14.30. Odpowiedzi na listy nadawane będą w ostatni piątek miesiąca o godz 14.

Kurs ten prowadzić będzie podinspektor oplg **Józef Janiec.**

Ci wszyscy słuchacze, którzy już przeszli wyszkolenie oplg będą mieli w tych audycjach sposobność przypomnienia sobie najważniejszych wiadomości.

Niewątpliwie te pożyteczne i niezbędne audycje przyjęte będą przez słuchaczy z dużym zadowoleniem.

Ważne dla automobilistów

Droga do Zakopanego

Jak wiadomo, ukończona została droga asfaltowa z Krakowa aż do Chabówki. Przestrzeń 60 km. przebywa się z łatwością samochodem w ciągu godziny Od Chabówki począwszy droga prowadzi bardzo dobrym objazdem przez Rabę Wyższą, Pieniążkowice, Czarny Dunajec, Chochołów, Witów. Droga ta będzie przez całą zimę odśnieżana. Gdy dodamy, że czynny jest już w Zakopanem wielki garaż LPT., mogący pomieścić 100 samochodów, to należy stwierdzić, że obecnie Zakopane posiada po raz pierwszy wszelkie warunki dla ożywionej komunikacji samochodowej.

Wobec ukończenia drogi na odcinku w okolicach Częstochowy, także i z Warszawy można przyjechać drogą asfaltową przez Częstochowę i Katowice do Krakowa. Jest to droga dłuższa o 80 km. od drogi Kraków—Radom—Kielce, źle jednak asfaltowana. Jednakże droga przez Radom—Kielce—Kraków jest dzisiaj w dwu trzecich ukończona, gdyż do Kielc mamy twardą nawierzchnię, odcinek od Kielc do Krakowa stanowi dawna szosa, która tylko na małych przestrzeniach jest w gorszym stanie, na ogół jest jednak dobra. W ten sposób Warszawa ma dwojakie połączenie samochodowe z Zakopanem.

Zaznaczyć należy, że stan odśnieżenia drogi jest codziennie podawany w komunikacie śniegowym — Towarzystwa Krzewienia Narciarstwa. Wszelkich innych informacji udziela w Krakowie — Krakowski Klub Automobilowy oraz Polski Związek Turystyczny.

Szukamy pierwszego milionera

Polskiego Radia

Szybki napływ abonentów radia, jaki dał się zaobserwować w ostatnich dniach przedświątecznych, spowodował, że liczba abonentów Polskiego Radia w najbliższym okresie podniesie się do miliona.

Pierwszy milion radiosłuchaczy w Polsce świadczy, że znajdujemy się na dobrej drodze w ogólnym rozwoju kulturalnym i cywilizacyjnym.

Polskie Radio chcąc wyróżnić ten radosny dla radiofonii fakt, postanowiło ofiarować 100 szczęśliwym kandydatom odbiorniki radiowe z kompletnym wyposażeniem, ponadto zaś abonentowi, który zarejestrowany zostanie w kartotekach Polskiego Radia pod nr 1.000.000 — książeczkę oszczędnościową na sumę 4000 zł.

Dwaj sąsiedzi pierwszego milionera radiofonii polskiej, a mianowicie ci, którzy zarejestrowani zostaną pod nr 999.999 i 1.000.001 otrzymają książeczki oszczędnościowe z wkładami po 1000 zł każda.

Z okazji pierwszego miliona radiosłuchaczy — dwaj najstarsi i najwierniejsi abonenci Polskiego Radia, a więc ci, którzy bez żadnych przerw figurują w kartotekach Polskiego Radia od lat 1926 względnie 1927, otrzymają również książeczki oszczędnościowe po 1000 zł drogą losowania.

Każdy więc, kto zamierza w najbliższym czasie stać się abonentem Polskiego Radia, winien przyśpieszyć decyzję, gdyż ma okazję zostania pierwszym milionerem radiofonii polskiej.

Ulgi podatkowe

DLA SCHRONISK TURYSTYCZNYCH

Dla ułatwienia i poparcia dalszego rozwoju urządzeń turystycznych wprowadzona zostanie ulga przy opłacie podatku obrotowego dla schronisk turystycznych w wysokości 1½% zamiast dotychczasowych 3%. Ulga ta przysługiwać będzie m. in. schroniskom turystycznym, prowadzonym przez Polski Związek Narciarski i Polskie Towarzystwo Tatrzańskie. Ulga obowiązywać będzie przez okres 5 lat. Domy wycieczkowe, pensjonaty i hotele opłacać będą 2,1% zamiast uprzednio 3%. Z opłat od podatku obrotowego zostaną natomiast całkowicie zwolnione Domy Akademickie.

—oOo—

Nowe rozporządzenie

O PODATKU OBROTOWYM

Z dniem 1 stycznia 1939 r. wchodzi w życie nowe rozporządzenie o podatku obrotowym, które wyłącza z obrotu udowodnionego prawidłowymi księgami handlowymi cały szereg wydatków w przedsiębiorstwach handlowych i przemysłowych.

M. in. wyłączeniu podlegają: koszty przewozu towarów i ubezpieczenia wyłożone przez sprzedającego na nabywcę, wartości zwróconych towarów, bonifikaty, skonta i odsetki prolongacyjne, pod warunkiem, że dotyczą one tego samego roku podatkowego, w którym powstał obrót, względnie poprzedzającego go rok podatkowy.

—oOo—

Emigracja

DO BRAZYLII

Ministerstwo spraw zagranicznych w Rio de Janeiro wydało zarządzenie swojemu wydziałowi paszportowemu w sprawie udzielania zezwoleń obywatelom brazylijskim, z pochodzenia, względnie naturalizowanym, na sprowadzenie do siebie dalszych krewnych z Europy (siostry, bracia, siostrzeńcy, szwagrowie).

Interesanci, którzy posiadają krewnych obywateli brazylijskich, zamieszkałych w Brazylii, winni wejść natychmiast w kontakt z tymi krewnymi, aby sobie umożliwić i przyśpieszyć wjazd do Brazylii.

Banda przemytników ludzi

zlikwidowana ostatecznie przez wydział śledczy w Sosnowcu

Przed paru miesiącami pisaliśmy o zlikwidowaniu przez policję doskonale zorganizowanej bandy przemytników ludzi przez „zieloną" granicę do Niemiec a stamtąd dalej.

Banda składała się z miejscowych żydów, a agentów swych miała w różnych miejscowościach Polski, którzy wyszukiwali chętnych do opuszczenia drogą nielegalną granic kraju.

Przeważnie przemycano przez granicę żydów uchylających się od służby wojskowej lub przestępców poszukiwanych przez sądy i policję.

Jeden z transportów przemycanych osób z Polski został zatrzymany przez władze niemieckie i odesłany do obozu **koncentracyjnego w Dachau,** skąd po odcierpieniu kary za nielegalne przekroczenie granicy dostawieni oni zostali do granicy polskiej i oddani w ręce naszej policji.

Wśród dostawionych do granicy polskiej uciekinierów znajdował się również jeden z przywódców bandy niejaki Weisberg z Sosnowca.

W wyniku śledztwa przeprowadzonego przez Wydział Śledczy p. p. w Sosnowcu banda przemytników została zlikwidowana wraz z jej przywódcą żydem **Helisiewiczem** z Sosnowca.

W tych dniach Wydział Śledczy ujął jeszcze jednego z hersztów bandy, ukrywającego się dotychczas przed policją mieszkańca **Kalmę Lubelskiego** z Modrzejowa.

Lubelskiego przekazano do dyspozycji sędziego śledczego, który polecił osadzić go w więzieniu.

Po ukończeniu dochodzenia członkowie bandy zasiądą na ławie oskarżonych.

Nieostrożne manipulowanie sztyletem

przyczyną śmierci 20-letniego parobczaka

Około 15-tu parobczaków w Laskach Dworskich, gm. Minoga, pow. Olkuskiego, po sutej libacji, zakrapianej wódką, wybrało się do kościoła późno wieczorem na pasterkę. W drodze jeden z nich, 20-letni **Jan Niewiara** zaczął tak niebezpiecznie manipulować skonstruowanym przez siebie sztyletem, że najpierw zranił lekko dwu swoich towarzyszy, a następnie siebie.

Jedna z ran, zadana w nogę poniżej kolana, przecięła żyły. Niewiara upadł na ziemię, broczac obficie krwią.

Towarzysze Niewiary pomoc swoją ograniczyli tylko do przeniesienia go do mieszkania, gdzie **po upływie pół godziny Niewiara zmarł.**

—oOo—

× **KOLĘDA W DĄBROWIE.** Począwszy od wczorajszego dnia księża parafii w Dąbrowie rozpoczęli kolędę przy ul. Pierackiego i Konopnickiej. Ofiary dobrowolne za pokwitowaniem zbierane będą na wejściowe drzwi do kościoła ciepłe, stylowe, dębowe, zaprojektowane przez architekta p. Jaworskiego. Kolęda trwać będzie przez cały karnawał, oprócz niedziel i świąt. Po kolędzie w każdym domu wręczone będą uchwały I Synodu Plenarnego.

—oOo—

Podwyżka płac

W PIEKARNICTWIE

W dniu 24 bm. pomiędzy zarządami Cechów Piekarzy z terenu Zagłębia Dąbrowskiego i przedstawicielami Związku Piekarzy Zjednoczenia Zawodowego Polskiego został zawarty układ zbiorowy, na podstawie którego dotychczasowa płaca czeladnika piekarskiego, wynosząca za 8-mio godzinny dzień pracy złotych 6 gr. 50, począwszy od dnia 24 grudnia rb. została podwyższona na 7 złotych 50 groszy.

W najbliższych dniach Zarząd Związku Piekarzy Zjednoczenia Zawodowego Polskiego w Sosnowcu zwoła ogólne zebranie czeladników piekarskich z terenu Zagłębia Dąbrowskiego, na którym zostanie podana do wiadomości treść układu zbiorowego.

CZUWAJ TYGODNIOWY DODATEK HARCERSKI ROK IV--NR. 187

O Polskę silną gospodarczo

Na przełomie starego i nowego roku

Bilans starego roku — Zelazny fundusz rośnie — Samozaradczość — Harcerska służba gospodarcza w Zagłębiu

Stary rok się kończy — i czyniąc rachunek sumienia i obliczenie zdobyczy musimy stwierdzić, że w wielu wypadkach rok ów dał Związkowi pełnię zadowolenia z osiągnięć, wplótł nowe liście do wieńca służby, dla Tej, co żyje i żyć będzie!..

Specjalną uwagę należałoby poświęcić sprawie, którą tak konsekwentnie realizuje G. K.: sprawie **walki o żelazny fundusz gospodarczy.**

Inicjatywa Naczelnictwa Harcerzy znalazła całkowity oddźwięk. Na apel szefa Gieki, harcmistrza T. Borowieckiego, któremu realizacja dzieła została powierzona — popłynęły deklaracje i zamówienia na cegiełki. Po kilku zaledwie tygodniach możemy poszczycić się sprzedażą kilkunastu tysięcy pocztówek „funduszowych" i 70 cegiełek.

I nie jest gołosłownym twierdzenie, że na dzień 1 grudnia 1939 r. stanie **nie sto tysięcy złotych funduszu żelaznego — lecz dwieście!**

Niech jeno ten zapał ogarnie wszystkie hufce i drużyny, niech grona instruktorskie pokażą, jak droga im jest myśl **usamodzielnienia się gospodarczego** — niech wszyscy tu swój czyn i najmniejszą choćby ofiarę oszczędności i zarobków własnych złożą.

Przejdźmy dalej. „Dziś zbyt wiele drużyn ogląda się na pomoc KPH, które ma na wszystko dostarczyć środków" — pisze w 1 nrze (na rok 1939) „W Kręgu Wodzów" hm Władysław Muż. Tylko najbiedniejsze drużyny (**szczęściem w nieszczęściu nie jest ich mało**) myślą same o sobie i rzetelnym wysiłkiem zdobywają środki materialne.

Musimy sobie z całą otwartością powiedzieć, że dalecy jesteśmy od lat 14—18 z czasów okupacji, gdy wszelki inwentarz i potrzeby zaspakajane były z funduszów zdobytych własnym przemysłem.

Dużo jeszcze wygodnictwa i wśród wielu drużyn. Czas i chwila po temu, aby zerwać z gnuśnością i na tym odcinku. **Wszak pragniemy gorąco: Polski silnej gospodarczo!**

„Okres życia, w jaki Polska obecnie weszła, wymaga człowieka twórczego, o dużej inicjatywie, śmiałości w poczynaniach, zdolności do ryzyka, a przy tym bezwzględnie uczciwego. Potrzeba ludzi umiejących pracować solidnie i dobrze fachowo przygotowanych".

„Potrzeba ludzi, którzy by byli ożywieni pragnieniem stwarzania nowych wartości materialnych, jako niezbędnych dla podniesienia cywilizacji i kultury kraju. Potrzeba wreszcie ludzi, którzy by **budowali „szklane domy" i dopuścili przez ich ściany słońce do izb setek tysięcy tych, którzy o nich dziś mogą tylko marzyć".**

Oto jest hasło dnia.

Mowa o inicjatywie, o samodzielności gospodarczej. Zapytajmy się zatym tego drużynowego, jakiej dumy doświadczał, gdy pewien „pan prezes" oglądając sprzęt i bogactwo majątku drużyny ze zdziwieniem rzuca:

— Panie, skąd pan to wszystko wziął! Ja rocznie otrzymuję tysiąc złotych subwencji i poza stołem i dwoma ławkami nic nie mam w organizacji.

Okazuje się, że te pieniądze, idą na mundury, na sprzątanie świetlicy i tp. — potrzeby, które normalnie winno się załatwiać we własnym zakresie.

Nie mówmy o przeroście organizacyjnym, nie wskazujmy pasożytnictwa, którego zlikwidowaniem zajmą się właściwe czynniki.

Powiedzmy tylko tyle, że rok 1938, rok w którym wola nasza poszła tak intensywnie po linii poczynań gospodarczych — w dobrej mamy pamięci.

A gdy powiemy sobie, że tam po różnych Dąbrowach i Zagórzach, w czas okresu przedświątecznego stały, stały i marzły, jak w okresie walki o wolność Polski, posterunki harcerskie, z pragnieniem w piersiach wyzwolenia kraju z niewoli gospodarczej, że za tysiące złotych ręce harcerskie sprzedały ryb na stoły wigilijne, słodyczy na choinkę.

Gdy powiemy sobie, że w Niwce pracuje dziesiątek maszyn, które dostarczają ekwipunku dziesiątkom organizacyj i mundurów tysiącom członków.

Gdy dodamy do tego, że w Będzinie jest największy skład materiałów piśmiennych i wypożyczalnia książek do czytania;

że w Sosnowcu jest Składnica Harcerska z każdym niemal miesiącem zwiększająca swoje obroty handlowe;

że w Myszkowie, Olkuszu, Wolbromiu, Zawierciu, Częstochowie pracują handlowe instytucje

i że ten cały szereg wymienionych **placówek jest własnością harcerzy;**

Jeśli uzupełnimy, że wiele drużyn zarobkuje przez **zbieranie nieużytków,** których w roku odchodzącym sprzedano **za blisko tysiąc złotych** — —

Jeśli to wszystko połączymy w całość, złożymy obraz dający nam pewność swej siły i zadowolenie.

Chorągiew zagłębiowska wkracza w rok 1939, **nie zwyciężona przez kryzys, ale go pokonywująca.**

I to jest jej największe zadowolenie.

W. B.

DOBREGO ROKU, POMYŚLNEJ SIEJBY I PLONÓW ZASYŁA

„CZUWAJ"

Oświadczenie naczelnictwa ZHP

Harcerska Agencja Prasowa otrzymała od Naczelnictwa ZHP pismo następującej treści:

„W związku z ukazaniem się ulotki wyborczej, na której przy nazwisku p. Wandy Opęchowskiej, kandydatki do Rady Miejskiej z listy Nr. 1 wydrukowano jej stanowisko w Związku Harcerstwa Polskiego („Wiceprezes ZHP") Naczelnictwo ZHP stwierdza co następuje:

1) P. Wanda Opęchowska kandydowała do Rady Miejskiej za wiedzą i zgodą Naczelnictwa ZHP. 2) kandydowała z listy, figurowanie na której nie zakładało należenia do ugrupowania politycznego, lecz przeciwnie, która wysuwała postulat apolityczności Samorządu. 3) Wydrukowanie przy jej nazwisku na wspomnianej ulotce stanowiska w ZHP stało się bez jej woli i zgody.

Naczelnictwo ZHP"

(P. W. Opęchowska kandydowała do Rady Miejskiej w Warszawie — uwaga Red.).

Kronika harcerska

W DRUGI DZIEŃ ŚWIĄT przy Bożym drzewku zebrali się „Razemiści" z Dąbrowy Górniczej, aby wraz z bracią będącą w wojsku i na posadach poza Zagłębiem a korzystającą z urlopów świątecznych — przeżyć godnie święto.

ZAGÓRZE PRZYGOTOWUJE SIĘ do przyjęcia hufców dąbrowskich harcerek i harcerzy, które mają przybyć w dniu 8 stycznia 1939 r. na godz. 16 do lokalu 48 drużyny skautów. Gospodarzem choinki jest druh Arkadiusz Krzywański — drużynowy 48 ZDH.

NA NARTACH

Bez hasła, bez słowa —
Za oknem ponowa,
Uczucie narciarza szaleje,
Wnet z dusznych wrót miasta
Sto szlaków wyrasta
Ku szczytom, co ich się sto śmieje.

Gwar gromki po lesie
Nampaski huf pnie się
Ku wirchom, górskimi szlakami.
Na czoła śnieg prószy — —
Słoneczna pieśń w duszy
Złotymi uderza tonami.

WITEŹ.

Ci którzy pragną

SAMODZIELNOŚCI GOSPODARCZEJ ZWIĄZKU

(Wykaz cegiełek Funduszu Żelaznego z 1 grudnia 1938)

30. hm Aleksander Kamiński (GKH), 31. hm. ks. Marian Dąbski (Lublin), 32. hm Lechosław Domański (GKH), 33—38. harcerze lotnicy i spadochroniarze, 39 Odprawa Instruktorów Chorągwi Mazowieckiej 20.X, 40 hm Wacław Prochman (Maz.), 41 hm Stefan Makarzewski (Maz.), 42 hm Leon Jankowski (Wielkop.), 44 Jadwiga i Wiesław Krakowieccy, 45—54 Przewodniczący ZHP dr Michał Grażyński, 55 hm Henryk Kapiszewski (GKH), 56 phm Kaz. Jóźwiak (GKH), 57 Hufiec Harcerzy w Limanowej 58 hm Wł. Wenzel (Lwów), 59 3 Hufce Harcerzy Wilno (bez 3 i 4 szczepu). 60 Piotr Wykrota (Radom), 61—67 Harcerze lotnicy i spadochroniarze, 68 hm Alf Liennański (Gdańsk), 69 hm Józef Brzeziński (Zagłębie), 70 Hufiec Harcerzy Zduńska Wola (Łódź).

Przypominamy że cegiełki można opłacać ratami po 5 zł miesięcznie. Wszelkie wpłaty nr 27.037 ZHP, GKH Fundusz żelazny i Gospodarczy Harcerzy.

Silna flota wojenna na morzu to pokój i bezpieczeństwo kraju!

Konferencja harcmistrzowska

W dniach 8 i 9 grudnia odbyła się w Górkach Wielkich zorganizowana przez Główną Kwaterę Harcerzy konferencja harcmistrzowska. Zjawiło się przeszło 70 harcmistrzów z całej Polski, którzy w serdecznej i miłej atmosferze harcerskiej przepracowali najważniejsze i najbardziej żywotne dla Związku zagadnienia. Po nabożeństwie odprawionym w wielkiej sali wykończonego już Domu zuchów w Górkach przez Naczelnego kapelana otworzył konferencję Druh Naczelnik, określając doniosłą rolę i zadania w Związku konferencyj harcmistrzowskich. Na przewodniczącego obrad zaprosił Dha hm Antoniego Olbromskiego — który swoją bezpośredniością i wytworzeniem atmosfery harcerskiej przyczynił się do tego, że konferencja znakomicie spełniła swoje zadanie tak pod względem rzeczowym jak i realizacji zwartości grona instruktorskiego. Zagadnieniem najważniejszym, które wzięło górę na konferencji, to było hasło wartości człowieka, rehabilitacja charakteru. Zagadnienia światopoglądowe i charakterologiczne stają się znów przedmiotem pracy grona instruktorskiego.

W konferencji znalazło to swój wyraz w referacie Dha hm Leona Marszałka pt. „Aktywna postawa harcerska w życiu społecznym" i w gawędzie Naczelnika pt. „Osobowość instruktora harcerskiego". To były zagadnienia, które wszystkich uczestników konferencji brały i którym najwięcej czasu w dyskusjach poświęcono. Zagadnienie kształcenia starszyzny referowane przez Dha hm Kamińskiego Aleks. i „Podstawy gospodarcze Związku" ref. przez Dha Szefa hm T. Borowieckiego — oto dalsze prace konferencji.

W zakresie tych zagadnień przyjęto następujące tezy konferencji harcmistrzowskiej:

Konferencja harcmistrzowska w wyniku szczegółowej dyskusji nad referatem p.t. „Aktywna postawa harcerstwa w życiu społecznym" stwierdza:

1. Aktywność harcerstwa w życiu społecznym winna nawiązywać do dorobku pracy różnych środowisk harcerskich.

2. Zasadniczą postawą winna być dokładna znajomość Polski współczesnej, stąd też pod tym kątem patrzenia winien być wzbogacony program pracy harcerskiej na wszystkich szczeblach organizacyjnych.

3. Aktywność harcerstwa winna przejawiać się w najbliższym okresie w trzech podstawowych kierunkach:

a) upowszechnienia kultury w Polsce,

b) realizacji pogotowia obronności,

c) przebudowy społeczno - gospodarczej Polski.

4. Program szczegółowy tej akcji winien być tak realizowany, aby czynił zadość potrzebom młodzieży posiadania wielkiej wizji przyszłej Polski.

5. Jednym z głównych czynników realizatorskich jest ujednolicenie postawy ideowej grona instruktorskiego.

6. Głównym przeto zagadnieniem, które winno być przedmiotem pracy tak indywidualnej jak zespołowej grona instruktorskiego jest problem poglądu harcerskiego na świat.

7. Dla pracy realizacyjnej powyższych postulatów winna powstać we władzach naczelnych odpowiednia komórka, organizująca ten odcinek pracy na wszystkich terenach Związku.

8. Konferencja harcmistrzowska wzywa grono instruktorów do czynnego poparcia Funduszu Żelaznego i Gospodarczego Organizacji Harcerzy a w szczególności zaleca: 1) nabywanie cegiełek przez wszystkich instruktorów, 2) wykorzystanie wszystkich odpraw na propagandę idei Funduszu Ż. G., 3) czynne popieranie w terenie wszelkich poczynań komisji finansowo - gospodarczej G. K. H.

9. Konferencja harcmistrzowska doceniając dorobek programowy i stwierdzając postęp w wielu ważnych dziedzinach prac Organizacji Harcerzy, które uwydatniły się w czasie obrad konferencji wyraża Naczelnikowi, Głównej Kwaterze Harcerzy szczerą wdzięczność.

Oprócz tych, przyjęto szereg uchwał w sprawie sprawności i specjalności dla gałęzi skautów, których tu nie podajemy, a które poda „Harcerstwo".

Konferencję odwiedził Druh Przewodniczący dr Michał Grażyński i wygłosił gawędę na temat rycerskości jako jednej z zasadniczych podstaw naszej ideologii. Ona będzie zasadniczym probierzem czystości idei harcerskiej i myśli młodzieńczej w Polsce. Ona również decyduje o prawdzie życia polegającej na zgodności haseł z czynami. Konferencję odwiedziła również Dhna Naczelniczka Harcerek, Maria Krynicka a brała w niej przez cały czas udział Druhna hm Jadwiga Falkowska. Konferencja wysłała list do Dha księdza wiceprzewodniczącego Mauersbergera dziękując mu za przesłane wskazania na temat zasadniczych wytycznych ideowych w pracy, które odczytane przez Naczelnika na początku konferencji wytworzyły odpowiednią postawę ideową uczestników. Atmosfera harcerska, szczerość, zaufanie wzajemne zarówno między sobą jak i do Naczelnika i jego współuczestników a przede wszystkim ten harcerski nastrój cechujący całą konferencję zarówno w czasie prac jak i podczas trzeciego dnia, wycieczki na Zaolzie świadczyć może o sile organizacji. Konferencja ta spełniła swoje zadanie, postawione przez Naczelnika.

W. S.

NA 1939 ROK

CAŁY SWIAT ODEZWIE SIĘ

W ETERZE NA NOWY ROK

Utartym zwyczajem lat poprzednich Międzynarodowa Unia Radiofoniczna organizuje również i w roku bieżącym zbiorową audycję noworoczną, która będzie transmitowana przez wszystkie radiofonie europejskie. Na progra u tej audycji złożą się życzenia poszczególnych radiofonii dla całego świata, wygłoszone w języku ojczystym, oraz dźwięki najpiękniejszych dzwonów danego kraju.

I tak z Niemiec usłyszymy „Niemiecki Dzwon Renu“, jeden z największych na świecie, znajdujący się obecnie w Katedrze Kolońskiej.

Radosne dźwięki dzwonów małego kościółka w Hodister w Ardenach przyniosą światu życzenia Belgii walońskiej, podczas gdy kurant wielkiego zegara biblioteki uniwersyteckiej w Louvain rozśpiewa się wesołą melodią „Reuzelid“ śpiewaną przez lud flamandzki przy pochodzie olbrzymów podczas świąt ludowych.

Z Bułgarii rozdzwonią się dzwony katedry św. Aleksandra Newskiego w Sofii. Katedra ta stanowi jeden z najwspanialszych pomników architektury kościelnej w stylu bizantyjskim.

Życzeniom noworocznym Danii towarzyszyć będą dzwony starożytnej katedry z Roskilde, wzniesionej w XII w., która do dzisiejszego dnia jest Panteonem królów duńskich.

Gdańsk nada bicie dzwonów starożytnego kościoła Najświętszej Marii Panny który jest jednym z najwspanialszych pomników gotyku północnego.

Dzwon alarmowy ratusza w Tallinie został ulany w roku 1586 i odzywa się tylko z racji nadzwyczajnych wydarzeń czy świąt. Dźwięk jego usłyszą radiosłuchacze przy życzeniach z Estonii.

Z Finlandii usłyszymy dzwony kościoła w Turku, który jest doskonałym pomnikiem fińskiej sztuki architektonicznej i najczystszym przykładem północnego gotyku.

Z Francji popłyną dźwięki dzwonka Katedry Notre Dame w Paryżu. Dzwon ten został ulany w średniowieczu, a głos jego jest tak doniosły, że słychać go w najodleglejszych przedmieściach Paryża.

Anglia nada dźwięki kuranta zegara na kościele św. Klemensa Duńskiego. 10 dzwonów kurantu zostało ulane w r. 1693, a nazwa kościoła pochodzi stąd, że jeden z królów duńskich Karol i wielu rycerzy duńskich pochowano na cmentarzu kościelnym.

Z Węgier odezwą się dzwony kościoła przy klasztorze Franciszkanów w Budapeszcie gdzie często modlił się największy kompozytor węgierski Franciszek Liszt.

Irlandia prześle dźwięki dzwonów Katedry św. Patryka w Dublinie należącej do jednej z najstarszych w Europie, bo już kroniki XIV wieku wspominają o niej. Melodia wygrywana przez dzwony Katedry irlandzkiej jest starą i znaną piosenką ludową.

Italia przekaże głos dzwonów kościoła w Aracoeli, a Łotwa dzwony Katedry Arcybiskupiej w Rydze. Na fali litewskiej dzwony wieży Muzeum Wytautasa Wielkiego wygrywać będą dwie znane melodie na Litwie. Dzwonów tych jest 35, i każdy z nich nosi nazwę miasta litewskiego, lub jakąś nazwę historyczną.

Z Norwegii rozebrzmią dzwony Katedry w Trondheim, a z Holandii dzwony Katedry św. Jana z Herzegenbusch.

Z Polski popłynie spiżowy głos „Zygmunta“; dzwon ten odlany został częściowo z armat zdobytych na wrogach w r. 1520 za panowania króla Zygmunta Starego. Harmonijnym dźwiękiem i głębokością tonu przewyższa „Zygmunt“ wszystkie dzwony w Polsce, a każdym swym uderzeniem przypomina światu świetną przeszłość Krakowa i Polski w dobie Renesansu.

Echem Szwecji będą dzwony Katedry w Lund, starego miasta uniwersyteckiego z XI wieku. Dzwony te nie były nigdy zmieniane i zachowały swój piękny, czysty, pierwotny dźwięk.

Życzenia noworoczne z Szwajcarii oznajmią tony dzwonu z małego skromnego kościoła wiejskiego, a z Czechosłowacji — dzwony Katedry św. Wacława w Pradze.

Życzeniom Jugosławii towarzyszyć będą dźwięki historycznych dzwonów Katedry w Zagrzebiu.

Nagły zgon

WSKUTEK WYCIEŃCZENIA

Podczas jednej z ostatnich nocy przyszedł do domu noclegowego w Będzinie, aby tam przenocować mieszkaniec Dąbrowy 50-letni Edward Legomski.

W nocy Legomski zmarł.

Jak stwierdził lekarz, śmierć nastąpiła wskutek wycieńczenia.

Smierć

POD KOŁAMI TRAMWAJU

W drugie święto około godz. 22 na torze tramwajowym Szopienice — Sosnowiec 29-letni Maksymilian Pietroszek z Szopienic wpadł pod przejeżdżający tramwaj, ponosząc śmierć. Motorniczy nie był w stanie zapobiec wypadkowi.

Zmasakrowane zwłoki Pietroszka przewieziono do kostnicy szpitala gminnego w Szopienicach. Policja wdrożyła energiczne dochodzenia celem ustalenia przyczyny tego wypadku.

—oOo—

× **GWIAZDKA W DĄBROWIE.** Zwyczajem dorocznym Panie Wincentki w Dąbrowie rozdzieliły gwiazdkę i węgiel dla biednych 200 rodzin. Wydano nadto opłatek, strucle, herbatę, mydło i łakocie dla dzieci na „gwiazdkę“. Dzielenie opłatkiem z biednymi odbyło się dnia 22 bm. w sali A. K.

Nowy Fokker pościgowy

600 km. na godzinę

Na wystawie lotniczej w Paryżu budził duże zainteresowanie wśród fachowców nowy model samolotu pościgowego Fokkera, D-23.

Oba motory, w które wyposażony jest samolot, ulokowane zostały jeden za drugim, a nie w jednej linii obok siebie, co ma wpłynąć wydatnie na zwiększenie zwrotności samolotu i lepszą widzialność dla pilota.

Szybkość pościgowca wynosi od 525 do 620 km. na godz. W ciągu 16 minut wzbija się on na wysokość 8.000 mtr.

Uzbrojenie samolotu składa się z 2-ch ciężkich karabinów maszynowych, oddających 1000 strzałów na minutę, kule eksplozywne kalibru 13,2 m.

Kabina pilota znajduje się między przednim a tylnym motorem i jest opancerzona.

Kronika Zawiercia

Pracownicy TAZ

OPODATKOWALI SIĘ NA FON

Robotnicy i urzędnicy TAZ podjęli jednomyślnie uchwałę opodatkowania się na FON. Za zebrane tą drogą pieniądze zakupione zostaną ciężkie karabiny maszynowe dla armii.

Piękny czyn pracowników TAZ zasługuje na uznanie.

Zagadkowe okradzenie

MIESZKAŃCA ŁODZI

Onegdaj policja zawierciańska znalazła nieprzytomnego mężczyznę, leżącego na schodach domu nr 6 przy ul. Kościuszki.

Wymienionego natychmiast odwieziono do szpitala Ubezpieczalni Społecznej, gdzie po przeprowadzeniu zabiegów lekarskich nieznajomy odzyskał przytomność.

W czasie śledztwa zeznał on, że nazywa się Janik Henryk i jest stałym mieszkańcem Łodzi. Zeznał również, że skradziono mu w Zawierciu palto i marynarkę oraz zł 20 w bilonie, które miał zaszyte w palcie. Zachodzi przypuszczenie, że Janika, będącego w stanie pijanym okradziono.

W sprawie tej policja prowadzi energiczne dochodzenie.

× **NAJECHANY PRZEZ FURMANKĘ.** Wczoraj zgłosił się do komisariatu pp. w Zawierciu mieszkaniec Ogrodzieńca Mieczysław Morawiec (ul. Olkuska 10) i zameldował, że został najechany przez furmankę należącą do fabryki Holczyńskiego w Zawierciu, doznając ogólnych potłuczeń. Policja prowadzi dochodzenie.

× **WIECZÓR SYLWESTROWY PAŃ WINCENTEK.** 31 grudzień. Każdy wyczekuje z niecierpliwością tego tradycyjnego wieczoru. Rozpocznie się nowa 12-miesięczna era; czy będzie lepsza? czy nie będziemy już odczuwać kryzysu? Naturalnie, że wszystko się poprawi, trzeba tylko Nowy Rok pomyślnie rozpocząć. Humor i beztroska zabawa usunie w cień zmartwienia. Tak będzie na Wieczorze Sylwestrowym Pań Wincentek w salonach resursy TAZ w Zawierciu. Uczestnikom tej imprezy przepowiada się pomyślny i szczęśliwy 1939 rok. Nie warto więc się zastanawiać jak spędzić „Sylwestra“. Wszyscy spieszymy do Resursy. Wspaniały bufet, fenomenalny jazz z Krakowa, piękne dekoracje, przy czym ceny b. niskie. Bilet wstępu normalny 3 zł, rodzinny (3 osoby) 2.50 od osoby, akademicki 1 zł. Ceny wraz z lampką wina.

KRONIKA OLKUSZA

Gwiazdka w świetlicy

IM. POŁOTNIKOFF W KLUCZACH

W wigilię Bożego Narodzenia dzieci z przedszkola im. Elżbiety Połotnikoff w Kluczach pod Olkuszem obdarowane zostały gwiazdką w postaci po jednym komplecie ciepłej bielizny i słodyczy, zakupionych przez Koło Rodzicielskie, a niezależnie od tego po książce pt. „Tajemniczy Motyl“, ofiara p. prezeski Połotnikoff.

Dzięki starannemu przygotowaniu dzieci z przedszkola przez niezmordowaną kierowniczkę p. Walentynę Wydryszkównę przy żarzącej się choince w sali Domu Ludowego odbyło się przedstawienie pt. „Choinkowa Bajka“.

Istotnie pięknie przystrojona i oświetlona lampionami sala wraz z fantastycznie przybranymi wykonawcami — dziatwą, przedstawiała krainę bajki.

Okolicznościowe przemówienie wygłosił miejscowy proboszcz ks. Misterek.

Po przedstawieniu odbyło się skromne lecz nadzwyczaj sympatyczne przyjęcie, w którym wzięli udział rodzice dzieci i zaproszeni goście.

Budowa trzeciej szkoły

POWSZECHNEJ W OLKUSZU

Niedawno pisaliśmy o braku miejsc w istniejących w Olkuszu dwóch szkołach powszechnych dla dzieci i potrzebie budowy trzeciego budynku szkolnego.

Obecnie możemy donieść, że w dniu 27 bm. pod przewodnictwem prezesa p. K. Martyniaka, odbyło się w Olkuszu posiedzenie rady szkolnej powiatowej, na którym m. in. uchwalono przystąpić do budowy nowej szkoły w pobliżu stacji kolejowej i fabryki „Olkusz“. W związku z tym rada szkolna powiatowa zwróci się m. in. do zarządu miejskiego w Olkuszu o wstawienie do budżetu na rok 1939-40 potrzebnych kredytów na ten cel.

Trzecia szkoła powszechna w Olkuszu i właśnie w projektowanym położeniu jest tym bardziej potrzebna, wobec mającej się zlikwidować szkoły powszechnej na terenie fabryki „Olkusz“.

Otwarcie inspektoratu szkolnego

DOPIERO W R. 1940

Projektowane otwarcie inspektoratu szkolnego w Olkuszu w dniu 1.IV 1939 ulegnie odroczeniu do r. 1940, tj. do czasu zreorganizowania inspektoratów w innych województwach.

Zmiany w tym kierunku na terenie wojew. kieleckiego i krakowskiego nastąpią dopiero w r. 1940.

× **ZARZĄD ODDZIAŁU PCK W OLKUSZU** składa życzenia świąteczne i noworoczne pp. instruktorom, komendantkom i komendantom drużyn na terenie pow. olkuskiego.

× **NOWE WŁADZE KOŁA ZW. PRZYJACIÓŁ STRZELCA.** Pod przewodnictwem starosty p. Mędali odbyło się w Olkuszu walne zebranie Koła Zw. Przyj. Strzelca. Po złożeniu sprawozdania z działalności i komisji rewizyjnej przez pp. rejenta Swolkienia i dyr. Machnickiego, zebrani udzielili zarządowi absolutorium. Wobec zrzeczenia się prezesury przez p. Swolkienia po 4-letniej pracy w organizacji, prezesem Koła został wybrany p. St. Janik, naczelnik urzędu skarbowego w Olkuszu. Na członków zostali wybrani pp.: dr J. Jedliński, dr T. Volkier (Wolbrom), dyr. Zienkowicz (Klucze), dyr. E. Łada, prok. Fr Nycz, mjr Bontani, J Stelmach, J. Gawlikowski, dr J. Lubczyński, mgr J. Niewiadomski; komisja rewizyjna pp: dyr. A. Machnicki, burmistrz Majewski, W. Gęgotek, J. Podworski i J. Uraliński. Poza tym na zebraniu omówiono plan pracy na najbliższą przyszłość.

ŻYCIE GOSPODARCZE

Wzrasta wywóz polskiego węgla
DO CZECHOSŁOWACJI

Czeska prasa gospodarcza podaje, że syndykat węglowy czechosłowacki zakupił w Polsce, na okres bież. miesiąca 210 tys. ton węgla.

Kwota wywozowa w listopadzie wynosiła 180 tys. ton, ale wskutek trudności komunikacyjnych efektywna ilość węgla polskiego wywiezionego do Czechosłowacji wynosiła tylko 130 tys. t. Czeski przemysł liczy na wzmożenie importu węgla polskiego w najbliższych miesiącach.

Wydobycie i zbyt węgla kamiennego
W LISTOPADZIE B. R.

Wydobycie węgla kamiennego w listopadzie rb. wynosiło 3.391 tys. tonn wobec 3.305 tys. ton w październiku rb. i 3.232 tys. t. w listopadzie r. ub.

Wydobycie węgla kamiennego w okresie styczeń—listopad rb. wynosiło 34.660 tys. ton wobec 32.880 tys. ton w analogicznym okresie roku ub. a zatem wzrosło o 3,4 proc.

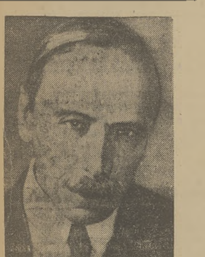
W okresie od stycznia do listopada rb. zbyt węgla w kraju wyniósł 20.958 tys. t. wobec 19.883 tys. t. przed rokiem, a więc wzrósł o 5,4 proc.

Eksport wzrósł w tym czasie o 10.308 tys. ton do 10.736 tys. ton.

PROGRAM RADIOWY

CZWARTEK 29 GRUDNIA 1938 R.

5.30 „Dzień dobry" wesoły montaż płytowy 6.35 Gimnastyka 6.50 Muzyka z płyt 11.57 Sygnał czasu 12.03 Audycja południowa 14.00 Muzyka obiadowa w wykonaniu orkiestry Rozgłośni katowickiej 14.50 Chwilka społeczna 14.55 Wiadomości bieżące i giełda 15.00 Zwierzęta różnych części świata „Strażnicy Wielkich Gór" — pogadanka dla młodzieży 15.15 Kłopoty i rady: „Wizyty świąteczne" 15.30 Muzyka obiadowa w wykonaniu orkiestry dętej KPW 16.05 Wiadomości gospodarcze 16.20 Recital organowy Jana Kucharskiego 16.55 Informacje turystyczne 17.00 „Z paryskich wspomnień o Chełmońskim" — felieton 17.15 Śpiewa chór męski Tow. im. Moniuszki w Pabianicach 17.35 Kolędy na kwartet smyczkowy 17.50 „Co nam dał rok 1938" — pog. gospodarcza 18.00 Pogadanka aktualna 18.10 Z albumu spikera 18.25 Wiadomości sportowe 18.30 Życiorysy instrumentów. — Miedź grająca" (puzony, waltornie, trąbki, i saksofony) — gawęda 19.00 Koncert rozrywkowy 20.35 Audycje informacyjne 21.00 „Zwiastowanie" — fragment słuchowiskowy z dramatu Pawła Claudela 21.30 Pieśni Bożego Narodzenia — Piotra Corneliusa 21.45 „Cyklon" — powieść mówiona Ferdynanda Goetla 22.00 Rozmowę ze słuchaczem przeprowadzi Jerzy Tepa 22.10 Koncert orkiestry Rozgłośni katowickiej 22.30 „Śląska Pozytywka".



LAUREAT PAŃSTWOWEJ NAGRODY LITERACKIEJ

Laureatem tegorocznej państwowej nagrody literackiej został prof. Artur Górski, którego podobiznę reprodukujemy.

OFIARY

10 zł na Tow. Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo na Pogoni dla najbiedniejszych oraz 10 zł na fundusz stypendialny przy Tow. Lekarskim im. Dra Bronisława Zieleniewskiego składa dla uczczenia 10-tej rocznicy Jego zgonu Helena Zieleniewska.

Zł 10 na bezrobotnych zamiast powinszowań noworocznych składa Kazimierz Rajchman.



— Dlaczego płaczesz, mały?
— Bo mama mówiła, że wolno mi przechodzić jezdnię, gdy już wszystkie samochody przejechały, a teraz nie widzę żadnego samochodu!

W POCIĄGU

Konduktor: Proszę tu nie wsiadać — to przedział dla kobiet.

Pasażer: Niech pan będzie spokojny; dam sobie z nimi radę.



MAŁŻEŃSTWO KSIĄŻĘCEJ PARY SYJAMSKIEJ

W Londynie odbył się ślub księcia syjamskiego Chirasakti z księżniczką syjamską Sukhodaya, w którym uczestniczyła b. królewska para syjamska. Na zdjęciu nowozaślubiona książęca para syjamsk (w środku) w towarzystwie b. króla i królowej Syjamu.

SOSNOWIEC — Redakcja: Piłsudskiego nr. 4 Tel. 61064. Skrytka pocztowa 62. Administracja: Piłsudskiego 4. Tel. 61073
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 — 1 i od 6 — 7.
Rękopisów redakcja nie zwraca.

Ogłoszenia: Wiersz milimetrowy jednołamowy: na 1-ej stronie, względnie przed tekstem 1 zł.; w tekście 60 gr.; za tekstem 45 gr. Ogłoszenia drobne do 20 wyrazów 10 gr. za wyraz, ogłoszenia drobne zawierające ponad 20 wyrazów 20 gr. za każdy wyraz. Szerokość szpalt 70 mm; w niedzielę i święta 25% drożej. Układ tabelaryczny 25% drożej. Numery dowodowe płatne. Za terminowy druk oraz przestrzeganie miejsca Administracja nie odpowiada.

SERYJNE DROBNE OGŁOSZENIA. Po 10 wyrazów w każdem kosztują: 30 drobnych ogł. 20 zł. 20 drobnych ogł. 15.00 zł. 10 drobnych ogł. 7.00 zł. 5 drobnych ogł. 4.00 zł. Za każdy wyraz dodatkowy dopłaca się po 5 g.

Oddziały „Kuriera Zachodniego": BĘDZIN, ulica Małachowskiego 1 — DĄBROWA, Sobieskiego, róg 3 Maja, tel. 68.302, p. J. Góralski. GRODZIEC, Kiosk p. Łacińskiego WOJKOWICE KOM, kiosk p. Jaśkowskiego. ŁAZY, Wł Jaworski. OLKUSZ, Rynek kiosk p. Kordaszewskiego. STRZEMIESZYCE, księgarnia W. Bagińskiej. ZAWIERCIE, 3 Maja 29. ZĄBKOWICE, kiosk p. Krupy, ŻARKI, Fr. Cacoń. MYSZKÓW, kiosk St. Jaworskiego PILICA, Rynek, Jaworski. — CZELADŹ, Wieczorkowa, Staszica 27. — KAZIMIERZ-PORĄBKA, ul. Wiejska 13, Leon Mączka.

REDAKTOR NACZ. STEFAN ARNOLD. — DRUK „KURIERA ZACHODNIEGO" W SOSNOWCU, PIŁSUDSKIEGO 4.